

# Романський стиль

Створив: Бурмага Даніель

- **Романський стиль** — художній стиль в архітектурі, що панував у Європі (переважно західній) в 10—12 ст. (у деяких місцях — і в 13 ст.), один із найважливіших етапів розвитку середньовічної архітектури. Термін «романський стиль» увів на поч. 19 ст. Арсісс де Комон, який встановив зв'язок архітектури 11—12 ст. із давньоримською.



- Характеристика стилю
- Мантуя, Італія. Ротонда Сан Лоренцо, 11 століття, романський стиль.
- В орнаменті перепліталися традиції античності, Візантійської імперії, Ірану й Далекого Сходу.
- Романський стиль вирізнявся масивністю і зовнішньою суворістю споруд, які зберігають оборонні, захисні функції. Найбільша увага приділялася спорудженню храмів-фортець, монастирів-фортець, замків-фортець, що розташовували на підвищених ділянках місцевості. Головним будівельним матеріалом був тесаний камінь. З часом обробка кам'яних брил удосконалюється, а м'які різновиди каменю, легкі в обробці, стають джерелом для створення перспективних порталів, різьблених капітелей, рельєфів і згодом, скульптур, якими почали прикрашати західний фасад.

- Романські храми, переважно монастирські, будували з великого каменю, у простих формах, із перевагою вертикальних або горизонтальних ліній, із дуже вузькими отворами дверей і вікон, із півциркульними арками. Архітектори створювали склепіння у вигляді хрестів. Скульптури на площинах стін або поверхні капітелей мали рельєфну форму. В оформленні церков були популярними сюжети Страшного суду, біблійні сцени, скульптури. Перевага духовного над тілесним виражалася в контрасті духовної експресії й зовнішньої потворності.

# Сюжетна капітель, 11 ст., Франція



# Зооморфна капітель, 11 ст.



# Адам і Єва, XII ст., Франція



Капітель 11 ст. Всі - Музей Клюні,  
Париж





- Фігурні композиції мали різні масштаби; їхні розміри залежали від ієрархічної значущості того, хто зображений: найбільша фігура Христа, трохи менші — ангелів і апостолів, найменші — простих смертних. Фігури перебували у співвідношенні з архітектурними формами. Зображення всередині — більші, ніж ті, що вміщувались у кутках. На фризах фігури мали присадкуваті форми, на опорних частинах — подовжені.
-

- У XII ст. уперше для декорування фасадів церков використовують скульптурні зображення. Для романської монументальної пластики характерні гігантські рельєфні композиції над порталами храмів. Сюжетами найчастіше були грізні пророцтва Апокаліпсиса і Страшного суду, що демонструють богословську схему ієрархічної структури світу. Центр композиції — величезна фігура Христа. У верхній частині — небо, у нижній — грішна земля; праворуч від Христа розташовані рай і праведники (добро), ліворуч — засуджені на вічні муки грішники, чорти й пекло (зло). Схеми виконання сюжету Страшного суду різні. Наприклад, у соборі Сент-Лазар в Отені поруч із грізним і величним образом Христа зображений майже гротескно-комедійний епізод зважування добрих і злих справ померлих, що супроводжується крутіством диявола й ангела, причому диявол поданий одночасно й страшним, і смішним.
- Композиція суворо підпорядкована принципу ієрархії: у центрі величезна й нерухома фігура Христа, навколо неї — безліч фігур, що передають бурхливий рух. У романській пластичності поєднуються піднесене й повсякденне, грубо-тілесне й абстрактно-гротескне.

# Романські споруди



Романський портал,  
Ірландія.

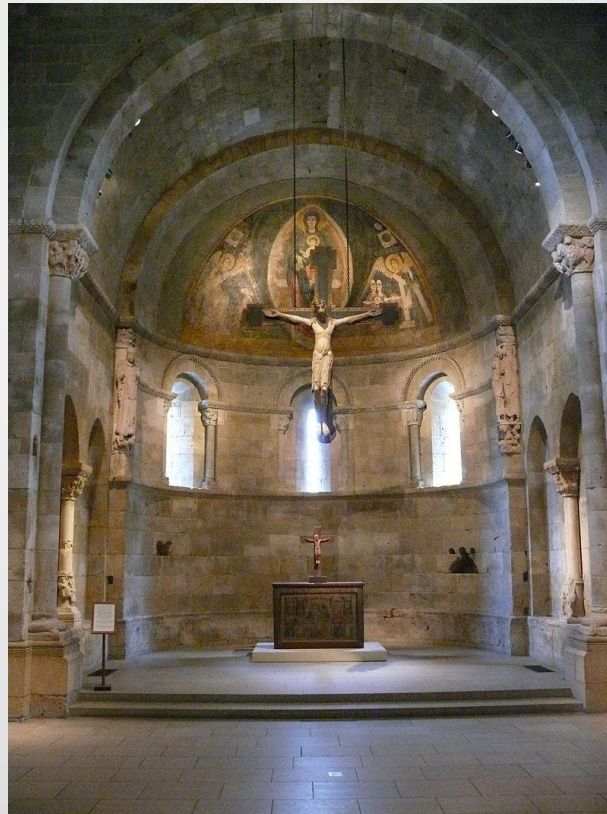
# Церква Сен-Вінсент в Меріньяк ,12 ст., Франція (тинькування пізніє)



# Церква Діви Марії, 12 ст., Левата, Каталонія



Реконструкція романської каплиці, Музей мистецтва Метрополітен, Нью-Йорк.



# Західний портал церкви Святого Пантелеймона, Шевченкове



# Україна

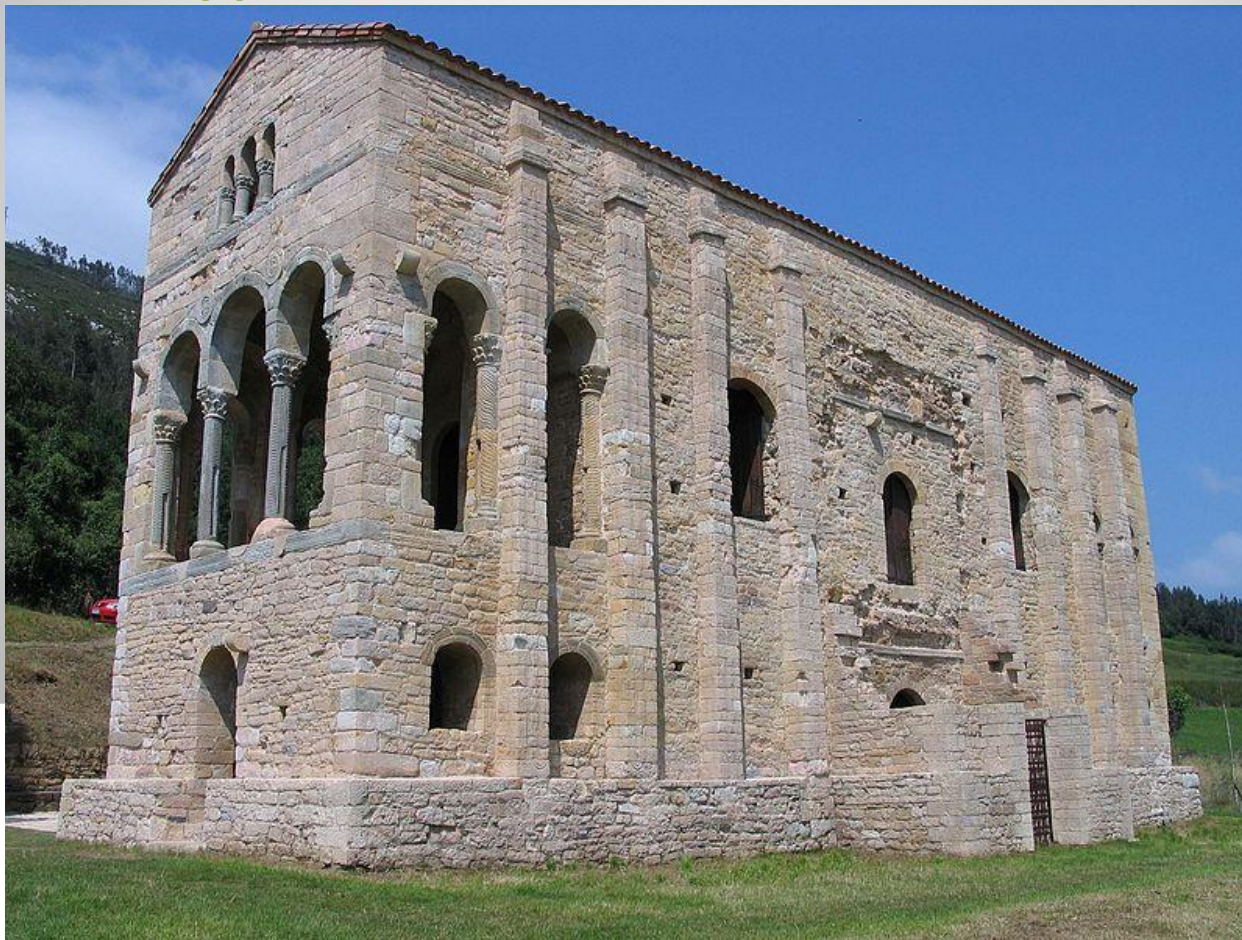
- Романський вплив міг прийти в Україну з Польщі, Угорщини й Чехії. Він найбільше втілений у спорудах Чернігова і Галича, у якому збереглася церква св. Пантелеймона (1194), де романські форми значно переважають візантійські. Портал із колонками, внутрішні різьблені фризи з аканту і плетінки близькі до подібних пам'яток Заходу. У будівлях Чернігова спостерігається романський вплив (Успенський собор Єлецького монастиря), хоча у своїй основі вони мають типові риси давньоруської візантики. Такі романські риси мали й інші споруди України: у Галичі (княжий собор Успення Богородиці в Крилосі), у Володимирі-Волинському та кілька церков-ротонд у Галичині, на Волині й Закарпатті. Цього не можна сказати про іконографію. Тільки в збережених мініатюрах Трірського Псалтиря з другої половини XI ст. помітні деякі романські риси, що й спонукало дослідників мистецтва вважати їх творами західно-українських майстрів.





Собор Бориса й Гліба (Чернігів)

Церква Санта Марія дель Наранхо,  
Овьєдо, Астурія, Іспанія





Церква Сан  
Мікеле  
Маджоре,  
головний  
фасад,  
Павія, Італія



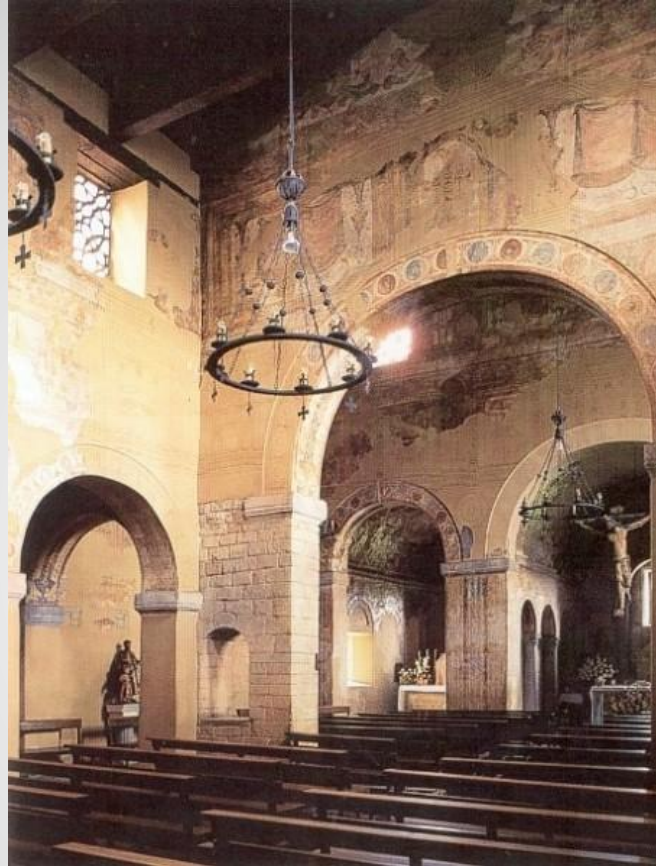
Абатство Кодон, 12 ст.,  
Дордонь. Франція



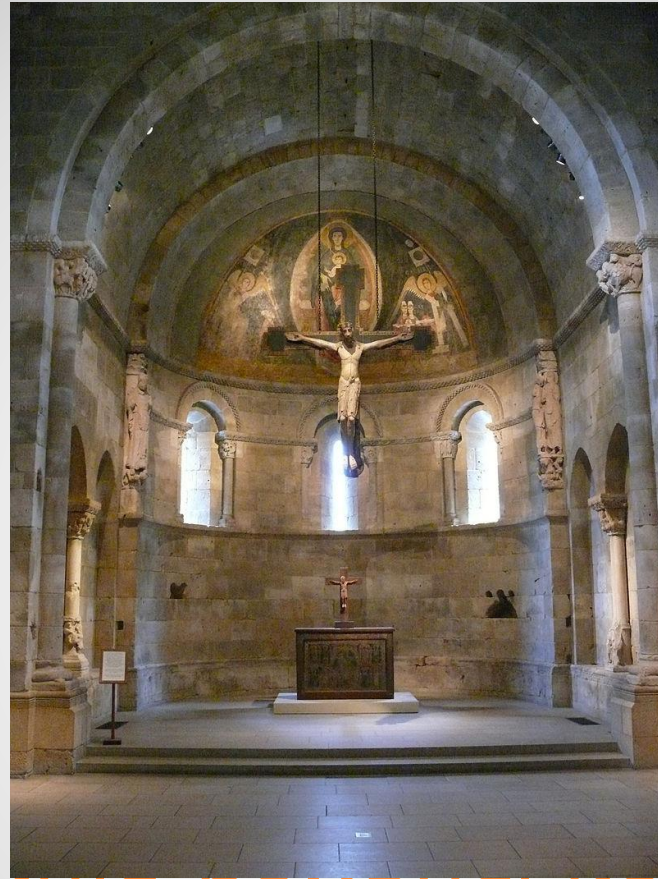
Церква св. Михаїла, 1010-1033 рр.,  
Гільдесгайм, Німеччина.



Базиліка св. Георгія, вівтар,  
Прага, Чехія.



Церква Сан Хуліан де лос Прадос,  
вівтар, Овьєдо, Астурія, Іспанія.



Реконструкція романської  
каплиці, Музей мистецтва  
Метрополітен, Нью-Йорк.





Церква св. Михаїла, портал  
північного трансепта, Павія, Італія.

**Дякую за увагу!!!**

